

Apkopojums projekta „Senās mājvietas Stopiņu novadā” paveiktajam

Aprīļa mēnesī pieteiktais kultūrvēsturiskais projekts par „Senās mājvietas Stopiņu novadā” izpēti mudināja novada ļaudis pieteikties sadarbībai ar Ulbrokas bibliotēku.

Aicinājām atsaukties īpašniekus, kuri vēlējās atbalstīt vai pieteikt mājvietu un senās apbūves fotofiksāciju, kā arī atbalstīt kultūrvēsturiskā mantojuma kolekcijas veidošanu kopā ar LNB Digitālās bibliotēkas portāla „Zudusī Latvija” veidotājiem. Par kultūrvēsturiskām celtnēm uzskatot visas viensētas, kas celtas līdz 1940. gadam, kas iekļauj latviskai videi raksturīgās vērtības – seno mājvietu un dažādu priekšmetu apzināšanu, ēku foto fiksāciju, kā arī vietējo iedzīvotāju atmiņu stāstu pierakstus, sajūtot vidi, kur un kāpēc mēs dzīvojam. Projekta kopējais materiāls lasāms un skatāms Stopiņu novada mājaslapas sadaļā <http://www.stopini.lv/public/34942.html>.

Ne tikai gaismā, iedvesmā un siltumā palīdz veidot ēkas un to pamatus – tam visam klāt vajadzīgs ass prāts, darbīgas rokas un cildena sirds. Gandrīz katrs mājas īpašnieks, kurš neatteica dalīties ar kultūrvēsturiskā mantojuma saglabātajām liecībām sarunā, atplauka smaidā un patiesā priekā atklāja ne tikai sev nozīmīgus notikumus.

Latvijas agrākā un tagadējā kultūrainavas lieciniece ir un paliek fotogrāfija, kurā tad arī rodam zudušās vai laika gaitā izmaiņu skartās vērtības. Paveiktais darbs ir sadarbības projekts ar LNB Digitālās bibliotēkas portāla “Zudusī Latvija” veidotājiem un kolekcijas “Senās mājvietas Stopiņu novadā” izveide un pieejamība interneta vidē.

Ne mazāk nozīmīgi ir vietējo iedzīvotāju māju stāsti – cilvēku likteņi un dažādā saimnieciskā darbība. Atšķirīga ir zemes dalīšana vai pirkšana no Ulbrokas muižas barona F. fon Mengdema. Viņa ģimene muižas īpašumu pārvalda līdz 1920. gada agrārās reformas darbībām, tāpēc leģendām apvīti nostāsti dzīvo vēl šobaltdien.

Savukārt māju saimnieciskā un praktiskā darbība galvenokārt saistīta ar lauksaimniecības un lopkopības darbiem, par ko liecina viensētās atrodamie ledus pagrabi, kāpostu tvertnes, saimnieciskās ēkas – kūts, šķūnis, pirts, vāgūzis. Arī priekšmetiskās liecības katrā vietā savas, bet kalpo mājas saglabāšanai un atjaunināšanai. Kādam skapis, krēsls, klavieres, citam – pūra lāde, vijole un fotogrāfijas, vēl kādam logi, durvju rokturi un slēdzene, nenoliedzami, laika gaitā ieguvuši īpašu nozīmi.

Lieki apšaubīt, ka viss kopā veido to drošo pamatu, uz kura var būvēt visu citu – savstarpējās attiecības, nākotnes plānus un tagadnes iespējas, noteikt vērtību skalu un piederību savai zemei. Pašsaprotami un cēli to apliecina arī Imanta Ziedoņa latviskās kultūras pētnieciskā pieredze un dzejas rindu izvēle stāstījumam par Stopiņu novada 16 kultūrainaviskajām viensētām, kas atrodas tik tuvu Rīgai esošos ciematos - Deiliņi, Ulbroka, Vālodzes, Dzidriņas, Saurieši un Līči. Paveiktais gada nogalē iepriecina – rakstītais vārds no maija mēneša apkopotā veidā atrodams informatīvā izdevuma „Tēvzemīte” publikācijās, savukārt foto materiāls daļēji iekļauts LNB Digitālās bibliotēkas portālā „Zudusī Latvija”. Nepadarīto apsolām padarīt.

Paldies, darba grupas komandai – pētniekiem un materiāla veidotājiem Vitai Bangai, Kristīnei Cimdiņai, Ievai Naglei, Renātei Priedei, paldies Stopiņu novada domes būvvaldes darbiniecei Lindai Čakšei un šoferim Edgaram Bistrovam par atbalstu, iejūtību un profesionālu attieksmi pakalpojuma sniegšanā.

Daiga Brigmane,
projekta vadītāja, Stopiņu novada Ulbrokas bibliotēkas vadītāja

Avots: www.stopini.lv, 19.12.2013.